

De Drie Goddelijke Deugden

Ravels Weelde Poppel

Tijdschrift van Heemkunde- en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius vzw

Jaargang 19, nr. 75: Maart 2015

Inhoud

Voorwoord.....	1
Lief en leed	2
Heemkunde Quiz	3
Lezersbrief	3
Wat heeft 200 jaar geleden te maken met 100 jaar,	4
75 jaar en 25 jaar terug in de geschiedenis?	4
Het eerste half jaar van “Den Grooten Oorlog”	10
Briljanten Bruiloft te Ravels in 1961 : Fotoreportage.....	21

Lidmaatschap

Voor 20 euro bent u lid van onze Heemkunde- en Erfgoedvereniging.

Ere-lid kunt u zijn voor een jaarbijdrage vanaf **30 euro**.

(Onze vereniging kent enkel het systeem van gezinslidmaatschap.)

U ontvangt 4 x per jaar een nummer van tijdschrift “De Drie Goddelijke Deugden”.

Ook hebben leden en hun gezin steeds gratis toegang tot **Museum Aan de Grens** in “ ‘t Kaske” te Poppel.

Tevens kan er aan de meeste activiteiten van onze vereniging gratis worden deelgenomen.

Opzegging van het lidmaatschap kan jaarlijks kenbaar gemaakt worden voor 1 december.

Voorradige publicaties

Steeds op aanvraag te bekomen. Zie contactgegevens.

Foto voorblad: Koning Albert I weigert doorgang aan de Duitsers.

Foto achterblad: Infobord bij het “symbolische” oorlogskerkhof van onze Ravelse gesneuvelden tijdens WOI.

Voorwoord

2015 is reeds twee maanden voorbij. Achter de schermen zijn we er allen samen weer tegen aangegaan. Het museum krijgt weeral enkele aanpassingen en op zolder komt er een afdeling bij in verband met Weelde-Station met maquette.

We gaan weer open de tweede zondag van maart van 14.00 tot 17.00 uur.

Die zondag gaan we een **actie Eerste Wereldoorlog** houden.

Dit wil zeggen dat iedereen die wil zijn WOI- documenten, voorwerpen, medailles, beeldjes, foto's of andere memorabilia kan laten bekijken. Wij kunnen het dan kopiëren, fotograferen of scannen.

U kan dan uw souvenirs zelf terug mee naar huis nemen.

29 januari jl. hebben we op de valreep voor de derde maal onze nieuwjaarsreceptie met lezing gehad.

Dit jaar verwelkomden we ondanks het voorspelde gure winterweer een 55-tal leden- en niet-leden voor een groen biologisch hapje met wederom de onweerstaanbare cava en andere alcoholische- of niet-alcoholische dranken.

Na de receptie kwam het ernstige werk en heeft Tom Tacken uit Hilvarenbeek ons onderhouden over de Eerste Wereldoorlog. Voor de pauze een algemene benadering en erna twee aangrijpende verhalen.

Het eerste verhaal speelde zich af in eigen streek met Sjoke en Toke Verheyen die gescheiden waren door de Dodendraad en er hun dood vonden. Het andere behandelde de in Nederland geïnterneerde Belgische militair August De Block die zijn wedervaren beschreef in het interneringskamp. Tenslotte kregen we het aangrijpende levensverhaal van Kate Kolwitz die op een tragische wijze haar kinderen verloor in twee wereldoorlogen. Zij heeft ons in Vladslo op het Duits militair kerkhof een prachtige beeldengroep nagelaten van het treurende ouderpaar.

Tom is de ontwerper en de bezielende kracht achter een hele website die we zeker kunnen aanbevelen (www.veertienachtien.wordpress.com). Je kan er naar 261 verschillende verhalen uit de Eerste Wereldoorlog kijken en luisteren.

Zoals de voorgaande jaren hebben we tijdens de pauze een nieuw bier voorgesteld.

Na het opruimen van de zaal werden we begroet door een prachtige sneeuwval.

Zoals u merkt, zijn we het jaar in Eerste Wereldoorlog-stemming gestart. Wij hebben ervoor gekozen om dit jaar met de herdenkingen van Den Grooten Oorlog te beginnen wegens het gigantische aanbod dat al vanaf 2013 begon. Momenteel wordt er volop gewerkt aan onze Eerste Wereldoorlog-tentoonstelling die officieel opent op zondag 10 mei. Wij zullen samen met de heemkundekring van Goirle en Baron E. de Jamblinne de Meux van Nieuwkerk het plaatselijke leven door middel van werkelijk unieke foto's, tekeningen, documenten en dergelijke te evoceren. Deze zijn nog nooit vertoond geweest!

Deze tentoonstelling is gedurende 4 zondagen (telkens de tweede zondag van de maand de laatste maal is tweede zondag augustus) te bezichtigen telkens van 14.00 tot 17.00 uur. Vanzelfsprekend kan u in groep ook een bezoek afleggen. Gelieve hiervoor af te spreken.

Verder hebben we samen met de gemeente en werkgroep WOI het oorlogskerkhof verwezenlijkt. Het staat nu opgesteld tot einde april in het parkje achter de pastorie te Ravels-centrum. Als u langs de Grote Baan naar Weelde wandelt, fietst of met de auto zal u 23 witte kruisen zien. Tweeëntwintig zijn van ons bekende gesneuvelde Ravelse militairen en één symboliseert de Onbekende Soldaat. Verder is er een infoplaat met de namen, leeftijden en foto's van onze jongens.

Dit tijdschrift zal een fotoreportage laten zien van een huwelijksjubileum te Ravels tweede helft twintigste eeuw. Verder is er een verslag van het eerste half jaar van Den Oorlog. Dit zullen we de komende jaren verder elk half jaar aanvullen. Tenslotte trachten we het verband tussen Napoleon met de Slag van Waterloo, de Eerste Wereldoorlog en de Tweede Wereldoorlog te verduidelijken.

Luc Andries, voorzitter

Lief en leed

Onze deelneming betuigen wij bij het overlijden van:

Joannes Mutsaerts, echtgenoot van Betty Mommersteeg, overleden te Turnhout op 2 januari 2015.

Theo Swaan, echtgenoot van Rosa Moonen, overleden te Ravels op 9 februari 2015.

Om zeker te zijn dat we niemand vergeten te vermelden, vragen wij u ons op de hoogte te brengen via één van de bestuursleden, email of post gericht aan: Nicolaus Poppelius, Dorp 64, 2382 te Poppel.

Heemkunde Quiz

Prijs: een heemkundig verrassingspakketje

Wie was de componist van het liedje: "Waar ligt mijn duurbaar Vaderland"?

Wie was de tekstdschrijver van ditzelfde liedje?

Schiftingsvraag: hoeveel juiste antwoorden zullen we ontvangen?

U moet dus twee namen geven en de schiftingsvraag vooral niet vergeten in te vullen!

Graag uw antwoord per email aan:

voorzitter@nicolaus-poppelius.be

of een eenvoudig briefje naar: Heemkunde – en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius, Dorp 64, 2382 Ravels.

Wij verwachten uw antwoord vóór 31 mei 2015; datumafstempeling postzegel en datum email gelden als bewijs. Vergeet de twee antwoorden en de schiftingsvraag niet!

Het antwoord zal u vinden in het tijdschrift van juni 2015.

Prijsuitreiking en bekendmaking gelukkige volgt in de loop van de zomer.

Lezersbrief

Beste,

Ik heb vandaag het Tijdschrift (nr 74) van de Heemkundekring ontvangen.

Als jij dat geregeld hebt, dan hartelijk dank daarvoor.

Ik heb ook het Voorwoord gelezen.

Wat er bij mij niet ingaat, is dat de Kring vaak te maken heeft met negatieve mediaberichten.

Dat is toch om achterover te vallen. Ik weet zelf goed wat er allemaal

bij komt kijken en kan alleen maar waardering opbrengen voor al het reeds geleverde werk.

Iedereen mag positief kritisch zijn en tips geven, suggesties aanbrengen, maar toch niet negatief doen zeker.

En wees er maar van overtuigd: alle heemkundekringen leveren zeer verdienstelijk werk waaraan de huidige generatie en voorzeker ook alle toekomstige generaties, nog veel plezier zullen beleven.

Rik Kokke, Ravels

Rik, bedankt voor je ingezonden reactie.

Wat heeft 200 jaar geleden te maken met 100 jaar, 75 jaar en 25 jaar terug in de geschiedenis?

Luc Andries

1815-Slag van Waterloo: een groot keerpunt in de internationale geschiedenis en voor ons land.

Tweehonderd jaar geleden sloot het Napoleontisch tijdperk definitief af. Na lang palaveren en vredesverdragen werd België onder Nederlandse heerschappij geplaatst. We moesten met onze BENELUX “avant la lettre” een buffer vormen tussen al de grote Europese landen zoals: Duitsland, Groot-Brittannië, Oostenrijk-Hongarije, Frankrijk en een beetje verder Rusland. Zoals we weten zijn al die keizer- en koningsrijken bovendien familie van elkaar en hebben zelfs de beste families wel eens ruzie met elkaar, alleen worden er bij deze geschillen heel wat mensen meegesleurd in het megalomane denken van deze heersende familieleden.

Napoleon Bonaparte, een man met een visie

Aan Napoleon heeft ons land nog steeds heel wat wetgeving (Code Napoléon of code civil die het burgerlijk wetboek van 1804 vormt in Frankrijk) te danken. Deze Code Napoléon zou de overgang moeten vormen tussen de periode voor de grote revolutie (Ancien Régime) en de tijd na de Revolutie. Een belangrijk gevolg was bijvoorbeeld de burgerlijke stand waarbij het huwelijk onttrokken werd aan het kerkelijk recht. Het eigendomsrecht werd ook hervormd. Men kon eigenaar worden van onroerend goed zonder allerlei feodale rechten. De Code ontstond uit het verlangen naar één uniform wetboek in één groot rijk of voor één volk. Deze wetgeving heeft wortels in de Romeinse Tijd en in het strafrecht hanteert ze het principe van “nulla poena sine lege praevia poenali”, wat vrij vertaald betekent dat men niet gestraft kan worden voor een misdaad als hier geen wetgeving voor bestaat. Omdat Napoleon antiklerikaal was werden bijvoorbeeld door de kerk verboden gedragingen (b.v. homofilie) niet overgenomen in de Napoleontische wetgeving. Als men dit bondig samengevat gegeven als een vooruitgang ziet dan kan men stellen dat de Code hieraan voldoet en een chaotische periode afsluit.

Wat is er aan de Code veranderd in onze moderne tijd?

Het familierecht stelde toen nog de man als gezinshoofd aan en de vrouw werd bij het huwelijk onbekwaam. Onbekwaam betekent dat als zij in bepaalde gevallen rechtshandelingen zou verrichten deze vernietigbaar zijn. Dit is in onze wetgeving gelukkig niet meer van toepassing. Onze huidige wetgeving beschermt eerder de zwakkeren zoals werknemers en consumenten.

Op het gebied van de wetgeving in verband met onroerende eigendom kennen we tegenwoordig een beperking door de huidige wetgeving ruimtelijke ordening.

Wat is hetzelfde gebleven?

Frankrijk en België hebben nog een gelijk gebleven wetboek gebaseerd op deze Code Napoléon. In het Nederlandse Wetboek is redelijkheid en billijkheid als corrigerend rechtsmiddel geïntroduceerd en is de rechtspraak minder strak geworden.

Wat had de Franse Tijd te betekenen voor Ravels? Wij ontsnapten ook niet aan de doorgevoerde hervormingen in het keizerrijk. De belangrijkste zijn zoals eerder gezegd de administratieve reorganisatie. Elke gemeente moest een volkstelling houden plus een lijst opstellen van alle inwoners boven de 12 jaar, woonplaats, leeftijd, beroep, huwelijkse staat en het aantal kinderen. Door het afschaffen van allerlei kerkelijke welzijnsorganisaties werd de voorloper van het voor Belgen bekende O.C.M.W. (voor Nederlanders het Sociale Bureau) opgericht.

Zoals u ziet borduren wij in ons huidig bestel nog steeds verder met de beslissingen van ruim 200 jaar geleden.

We kunnen stellen dat de vredesbesprekingen en akkoorden gesloten na Waterloo in het Verdrag van Parijs de stabiliteit in Europa niet hebben verbeterd. Als beste voorbeeld kennen we onze 15 jaar durende overheersing door Nederland (Willem I). Deze werd beëindigd door de Belgische Revolutie in 1830 met officiële erkenning van België in 1839 nadat Nederland nog getracht heeft via de Tiendaagse Veldtocht (1831) België te heroveren. De Nederlanders vielen België binnen via onze deelgemeente Poppel en zetten in het Ravels Kamp (militair oefenterrein op de heide in het grensgebied met Turnhout) een basis op om aan de herovering van België te beginnen. Zo kenden wij hier in onze gemeente de Slag van Ravels (3/8/1831).

De Prins van Oranje, de latere koning Willem II, voert hier te Ravels zijn troepen aan op 3/8/1831.

Foto rechts: Generaal David Hendrik Chassé, bijgenaamd Papa Chassé of Général Baïonette.

Een man met een zeer interessante biografie.

De laatste Nederlanders vertrokken uit België onder leiding van Generaal Chassé na een lange belegering met zware beschietingen van de vesting Antwerpen in het jaar 1832.

Na het Verdrag van Londen op 19 april 1839 werd België definitief erkend (ook door Nederland) als zijnde een neutraal land en was koning Leopold I zeker van zijn troon.. Ook werd er vastgelegd dat Maastricht, Limburg over de Maas en Luxemburg (het huidige Groothertogdom) niet bij België kwamen.

Een pagina uit het Scheidingsverdrag met België.

De 19de eeuw heeft na Napoleon werkelijk de wereld geopend voor de mensen. Naast de Industriële Revolutie in de 19de eeuw, kunnen we echt spreken van het ontstaan van Mondiale Internationale Politiek waarbij over gans de aardbol verdragen, conventies, vredes, wapenstilstanden, manifesten, protocollen, manifesten en pacten werden gesloten. Dit toont aan dat er veel instabiliteit was en de landen door het afsluiten van allerlei overeenkomsten een zekere gemoedsrust nastreefden.

Als we een lijst zouden opstellen van Internationale Verdragen afgesloten in de 19de eeuw (na 1815) tot aan het begin van de Eerste Wereldoorlog (1914) komen we uit op ongeveer een 120. Daarbij waren er enkele die min of meer bijgedragen hebben tot verhoogde internationale spanningen. Het kruitvat ontplofte op 28 juni 1914 te Sarajevo en Wereldoorlog Eén kon beginnen.

Enkele belangrijke internationale verdragen:

- Akkermanconventie (1826) verdrag tussen Rusland en het Ottomaanse Rijk waarbij Servië autonoom wordt.
- Congres van Berlijn (1878) met de nieuwe territoriale en politieke indeling van de Balkan.
- Triple Alliantie (1882) dat het bondgenootschap bezegeld tussen Duitsland, Oostenrijk-Hongarije en Italië.
- 1905 werd er een geheim defensief of niet-aanval verdrag gesloten tussen, het Duitse Keizerrijk en Rusland.

In de zomer van 1914 vond dus de moord op Aartshertog Franz-Ferdinand te Sarajevo plaats en ontstak een geweldescalatie tot aan de Wapenstilstand van 11 november 1918. Maar de oorlog was pas definitief gedaan na vijf jaar, met het afsluiten van de Vredesakkoorden, vastleggen van schadevergoedingen en herstelbetalingen in de zomer van 1919 in Versailles.

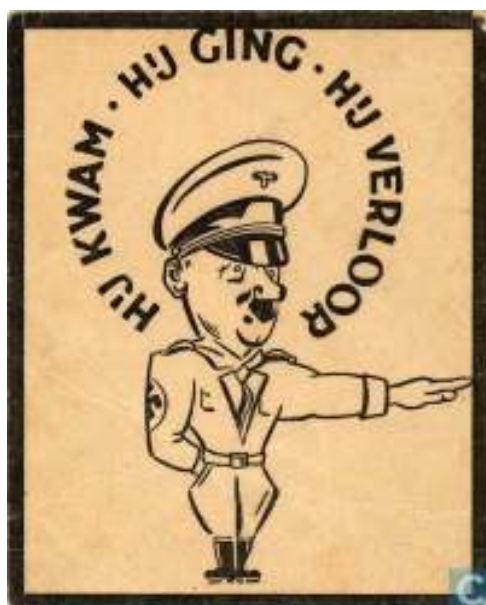
En zo sluiten wij aan bij ons onderwerp DEN GROOTEN OORLOG die 100 en een half jaar geleden begon. Namelijk op 4 augustus 1914. Waarover u in dit tijdschrift meer kan lezen: “Het eerste half jaar van Den Grooten Oorlog”. U heeft nu al kunnen vaststellen waarom deze wereldbrand is ontstaan.

Maar wat is het verband met 75 jaar geleden? Nu weten wij allen dat tijdens WOI ene Adolf Hitler (van geboorte Oostenrijker) bij ons in West-Vlaanderen het Duitse Leger heeft gediend. Deze man is enorm ontgoocheld teruggekeerd naar de “Heimat”. Hij had voor de oorlog al geen carrièrevooruitzichten en dat verbeterde na WOI niet.

Hitler in West-Vlaanderen.
Hij zit op de eerste rij helemaal links met zijn beste Engelse vriend: de hond Foxl.

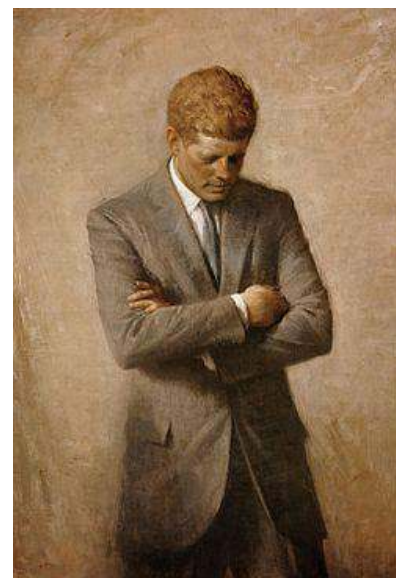
We kregen te maken met de Grote Depressie in de jaren twintig van de 20ste eeuw gepaard met werkloosheid en economisch pessimistische vooruitzichten. Deze waren in zekere zin een gevolg van het beëindigen van de Eerste Wereldoorlog met vredesverdragen die niet bijdroegen aan een industrieel herstel en voor Duitsland zeer grote herstelbetalingen. Hitler heeft hier toen handig op ingespeeld en er op een dogmatische en een brutale manier gebruik van gemaakt om de macht te grijpen. Hij werd de man die wij ons herinneren uit de geschiedenisboeken.

Nederlands ironisch rouwprentje

Na de Tweede Wereldoorlog in 1945 vormden de geallieerden (Frankrijk, Groot-Brittannië, Rusland en de Verenigde Staten van Amerika) een nieuw machtsblok dat in Berlijn elk zijn sector opeiste. Er was al een wantrouwen tussen het communistisch blok en het kapitalistische Westen. Ieder probeerden ze het laken naar zich toe te trekken en de koek naar eigen voordeel en belang te verdelen. Dat resulteerde in een blokkade van Berlijn (1948-1949). De Amerikanen legden een luchtbrug in waarbij vliegtuigen dag en nacht voeding en andere levensnoodzakelijke producten voor de Berlijners overvlogen vanuit het Westen. Toch konden de Vopo's (Oost-Duitse militairen) het niet laten om in de zomer van 1961 een stad van de ene dag op de andere in twee te delen. Families werden van elkaar gescheiden. De Koude Oorlog flirtte met extreme diepvriestemperaturen!

John F. Kennedy kwam de Berlijners een hart onder de riem steken met de woorden: "Ich bin ein Berliner". Die temperaturen zakt nog een beetje later met De Praagse Lente, deze werd toen door het Warschaupact (lees Rusland) ontzenuwd.

Oost-Duitse postzegel uitgegeven ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Muur, zij gaven de Muur de naam: “Antifascistische Beschermingsmuur”.

De Dodendraad die deze zomer 100 jaar geleden tijdens de Eerste Wereldoorlog in onze gemeente door de Duitse bezetter werd aangelegd, was net zo dramatisch. Ook hier werd een ganse gemeenschap (Ravels-Weelde-Poppel) afgescheiden van België en Nederland. Onze dorpsbewoners konden zich niet vrij bewegen en families werden ook gescheiden.

Maar gelukkig worden alle grenzen die mensen ooit gemaakt hebben, gesloopt. Zo verging het ook de Dodendraad. Deze werd alras door vele landbouwers getransformeerd in nieuwe weideafrasteringen. Weliswaar zonder 2000 volt stroom. Op andere plaatsen hebben de burgers die hatelijke versperring gesloopt.

Lech Walesa en Georg Bush sr.

Paus Johannes Paulus II

Gorbatsjov

Zo is het een goede 25 jaar geleden ook de Berlijnse Muur overkomen. Op een novembernacht in 1989 zijn de mensen in Berlijn op straat gekomen en hebben de Muur beklommen en gesloopt. Deze periode van “onrust” en “ontspanning” werd al enkele jaren daarvoor ingeluid door mensen zoals Lech Walesa (Solidarnosc), Paus Johannes Paulus II en Gorbatsjov (Perestrojka en Glasnost).

Wij, in België en andere West-Europese landen zagen al snel na de oorlog dat we beter konden samenwerken. Na de val van de Muur werd het Warschaupact opgezegd en kwamen vroegere Oostbloklanden zich bij de E.E.G. aansluiten. De Europese Gemeenschap met een Europese munt is de beste verzekering voor **VREDE en DEMOCRATIE**. Laat ons dat alstublieft zo houden voor onze kinderen en kleinkinderen! Uit dit verhaal blijkt waarom het kennen en beseffen van onze geschiedenis en immaterieel erfgoed zo belangrijk is voor onze toekomst en van onze nakomelingen.

Het eerste half jaar van “Den Grooten Oorlog”

Luc Andries

Vanaf dit tijdschrift zullen we tweemaal per jaar een overzicht geven van 14-18 in België en wat dit conflict veroorzaakte aan leed in onze streek en gemeente.

Wenst u meer info, beelden, film en bent u benieuwd hoe wij en onze Nederlandse burens te Goirle deze periode hebben beleefd dan kan ik u onze **grote tentoonstelling** die we opzetten met medewerking van Baron E. de Jamblinne de Meux en onze Goirlese collega's ten stelligste aanbevelen. *U zal daar unieke documenten, tekeningen en foto's kunnen zien die nog nooit gepubliceerd zijn geweest of getoond.* Deze is te bekijken **in ons museum: zondagen 10 mei, 14 juni, 12 juli en 9 augustus telkens van 14.00 tot 17.00 uur**. Vanzelfsprekend kan u deze **tentoonstelling na afspraak** (zie website www.nicolaus-poppelius.nl, telefoontje naar 0032 474 97 17 27 of briefje naar Dorp 64 te 2382 Poppel) **in groep met een gids** bezoeken.

België start de algemene mobilisatie op 31 juli 1914. Te Weelde worden 28 jongens opgeroepen. Het kerkbezoek kent een merkwaardige stijging. Ravels en Ravels-Eel mobiliseren 68 soldaten waaronder 13 vrijwilligers. Poppel mobiliseert 29 soldaten en 4 vrijwilligers bieden zich aan.

1914

- 2 augustus neemt Koning Albert I officieel het opperbevel over de troepen op zich

Links: Albert I

Rechts: M. Poincaré, M. Millerand, 2 koningszonen (Leopold en Karel), prinses Marie-José, Charles de Broqueville en koning Albert I; deze foto is genomen door koningin Elisabeth.

- 3 augustus '14 weigert België de vrije doortocht aan de Duitsers.
- 4 augustus houden Koning Albert I en Minister van Oorlog graaf Charles de Broqueville (woonachtig te Mol-Postel) de nodige parlementaire redevoeringen. Oorlogsverklaring volgt en Duitsland overschrijdt de Belgische grens. Weelde en Poppel worden door de Burgerwacht bewaakt. Zij leggen samen met burgers wegversperringen aan. De bevolking begraaft zijn kostbaarheden in de bossen en akkers of brengen ze naar Nederlandse familie en bekenden.
- 5 augustus volgt een proclamatie van Koning Albert I.
- 15 augustus Emiel Van De Laere (Weelde) sneuvelt in het Fort van Loncin en wordt vermoedelijk begraven onder het puin. Er is van hem nooit iets teruggevonden.

Fort van Loncin bij Luik na de totale verwoesting.
Een massagraf voor vele soldaten die nog steeds onder het puin bedolven zijn.

- 17 augustus worden de eerste Duitse soldaten (Uhlanen) opgemerkt te Kasterlee en Zwaneven (Oud-Turnhout).

De gevereesde Duitse Uhlanen

- 18 augustus overlijdt paus Pius X en komen de Uhlanen nog eens tot Oud-Turnhout. Adriaan Verbeek uit Ravels sneuvelt te Bunsbeek.

- 20 augustus beslist men de Burgerwacht te ontbinden.

- 23 augustus sneuvelt Louis Van Loon, geboren te Ravels maar woonachtig te Schaarbeek, te Boninne.

- 22 augustus plegen de Duitsers misdaden tegen de burgerbevolking met name te Leuven en verder Aarschot. Uit deze steden en streek vluchten vele mensen naar de Noorderkempen en verspreiden ze de akeligste verhalen. De schrik slaagt bij onze bevolking om het hart en dit wordt nog versterkt door het drama dat in Retie plaatsvindt. Hier hebben 2 rijkswachters uit Arendonk enkele Duitse verkenners neergeschoten. De Duitsers zijn in de overtuiging dat “franc-tireurs” (burgerschutters) uit Retie deze misdaden jegens hun collega’s hebben gepleegd. Als represaille branden ze De Markt van Retie af. In veel andere gevallen waar sprake is van franc-tireurs, is het in werkelijkheid vaak zo dat de Duitse soldaten zo dronken zijn van de gestolen wijn en andere alcoholrijke dranken dat ze per abuis op elkaar schieten. Bij de officier of overste spelen ze een leugentje om bestwil op de mouw: “het zijn franc-tireurs”.

Leuven: Grote Markt en Oude Markt vernietigd.

Aarschot: De Markt

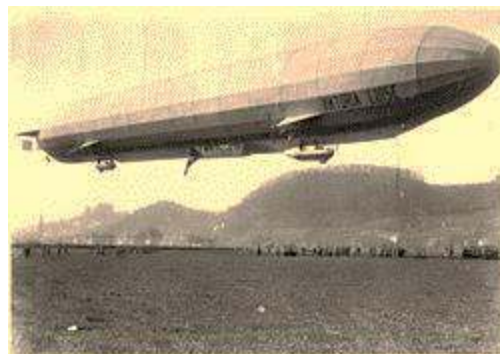

Retie: Markt met uiterst rechts het gemeentehuis

- 24 en 25 augustus bombarderen de Duitsers Antwerpen vanuit Zeppelins. De Antwerpenaren paniker en verlaten in grote getalen de stad richting Noorderkempen.

Zeppelins bombarderen Antwerpen

1912: Zeppelin Viktoria Louise boven Marburg (D)

- 5 september zijn de Duitsers op 50 km van Parijs en vindt de Slag aan de Marne plaats.
- 8 september: door het naderbij komende gevaar gaat onze plaatselijke bevolking veel meer ter kerke. Elke dag is er een Lof en deze trend houdt stand tot 8 november 1914. Later wordt het geloofsleven terug normaler. De pastoors constateren wel dat de godsvrucht toeneemt en er veel meer tijd aan gebed besteed wordt.
- In september wordt ene Antoon Klessens krijgsgevangen genomen en hij overlijdt later ten gevolge van opgelopen verwondingen en ziektes te Morsel op 2 juni 1920.
- Nog in september 1914 worden verscheidene Antwerpse forten versterkt door bouwvakkers die dagelijks vanuit het Turnhoutse met de tram worden aangevoerd. Verder proberen de mensen hun spaarcentjes bij de Nationale Bank te Turnhout en andere Belgische steden op te halen.
- 14 september begint de loopgravenoorlog en is er de Slag aan de Aisne (F).
- 29 en 30 september: de vluchtelingen vanuit het Zuiden van onze provincie en provincie Brabant zorgen door hun zorgwekkende verhalen dat er onder de Turnhoutenaren paniek uitbreekt. Veel Turnhoutenaren kiezen voor de vlucht richting Weelde en Nederland. Het weer is zacht en aangenaam voor de tijd van het jaar en ongeveer 4000 mensen zijn gevlucht naar de bossen en boerderijen van Weelde.

De Weeldenaren springen in de bres en helpen de ontheemden. Het kerkbezoek neemt explosief toe.

Na enige dagen keren de Turnhoutenaren terug omdat het loos alarm is. Te Poppel worden in het nonnenklooster jonge novices van het klooster van het Heilig Hart van Maria uit Berlaar samen met familieleden uit de omgeving van Aarschot opgevangen. Er zijn in het klooster ongeveer 60 mensen extra. Deze situatie wordt door ruimtegebrek onhoudbaar ondanks de goede wil en de werken die deze ontheemden uitvoeren. De pastoor van Poppel bespreekt voor deze mensen in Esbeek bij zijn collega het patronaatgebouw (parochiezaal) waar zij terecht kunnen op de vlucht voor de Duitsers. Zij verblijven te Esbeek gedurende 7 maanden.

- 2 oktober overlijdt te Ravels vluchteling Ferdinand Goris.
- 3 oktober sneuvelt Jan Van Akeren uit Poppel te Koningshooikt.
- 7 oktober: Antwerpen wordt opgegeven en bijna gans de bevolking en de soldaten nemen de wijk richting Kust via het Scheldeponton. Te Ravels overlijdt de vluchteling Jozef Luyten.

Chaos aan het Scheldeponton te Antwerpen.

- Het Belgische Leger trekt terug op de kust.
- 8 oktober: nu zijn de Duitsers eindelijk te Turnhout en de bevolking vlucht voor de tweede maal naar Nederland en onze gemeenten.

Turnhout: Grote Markt bezet

Loods van het station Weelde-Baarle

Sedert deze dag passeren zeer veel mensen onze dorpen naar Nederland. We worden overrompeld en het treinstation van Weelde wordt herschapen in één immense slaapzaal.

- Nu dat de Duitsers in België de grootste aanvalsgolf achter de rug hebben en ons leger zich terugtrekt achter de IJzer en het overstroomde gebied in de Westhoek komt er een periode van relatieve rust. Veel vluchtelingen trekken huiswaarts ook diegenen die in Leuven en Aarschot de Duitse terreur hebben meegemaakt. Een kleiner aantal kiest voor langere tijd de wijk naar Nederland.
- 8 tot half oktober worden de scholen hervat..
- 9 oktober: Louis Bayens uit Poppel sneuvelt te Emblem.

- Het Belgische Leger begint aan zijn jarenlange “Wacht aan de IJzer”.
- 10 oktober overlijdt te Ravels de vluchteling Anna Maria Pelkmans.
- 14 oktober: de Duitsers starten effectief het bezet van Turnhout.
- 15 oktober: sluiting van de Nationale Bank van België te Turnhout. Acht Duitse militairen (cyclisten) trekken voor het eerst door Ravels op weg naar de Nederlandse grens. Enige dagen later volgen er nog een twintigtal die de brug te Ravels bezetten. Hierover gaat het verhaal dat er in de Duitse kranten geschreven wordt dat de forten van Ravels en Weelde zijn ingenomen. In werkelijkheid fietsen die acht dapperen gewoon door onze dorpen tot aan de grens en liggen ze 's avonds terug in hun bedje te Turnhout. Tot halfweg 1915 worden er steeds meer en meer Duitse soldaten aangevoerd vooral Bayrischer Landsturmmänner.

Duitse grenswachten. Rechts: Nederlandse grenswachten en douane Rovert-Poppel

Nederlandse grenswachters en douaniers aan de grens Goirle-Poppel

Er volgt een periode van 3 jaar inkwartieringen. Aanvankelijk moesten de gemeenten voorzien in het levensonderhoud van deze mannen. Later (vanaf januari 1915) wordt die verantwoordelijkheid overgedragen aan de Belgische Staat. Desalniettemin is het verschrikkelijk met die “Barbaren” in huis. Zelfs de pastoors moesten logies verschaffen. De Duitsers belijden ook hun godsdienstige oefeningen. Voor de katholieken onder hen wordt er een afspraak gemaakt tussen de Duitse aalmoezenier en de plaatselijke dorpsherders. De evangelisch gelovige Duitsers gebruiken de zaal der Sociale Werken te Ravels. De protestantse soldaten veroorzaken hier evenwel een schade van toen 3000 Belgische franken. De katholieke Duitsers zijn wel niet zo praktiserend als hun evangelische collega’s en de Duitse katholieke aalmoezenier staat vaak voor een lege kerk.

Te Weelde houden de protestanten hun godsdienstoefeningen in het lokaal van de Boerengilde. Ze eisen het harmonium van de kerk wel op.

Te Poppel komt de katholieke Duitse aalmoezenier af en toe eens langs in de Sint-Valentinuskerk om de Heilige Mis te doen en de biecht te horen.

Onze parochiepriesters ontvangen tijdens de oorlog geen post van het bisdom en voor een processie is er toestemming nodig van de “Krijgschef”.

- 16 oktober: in Turnhout zijn er burgers die de leegstaande huizen plunderen
- 19 oktober: Duitse patrouilles tot aan de Nederlandse grens.
- 19 oktober tot 22 november vindt de eerste Slag om Ieper plaats

Ieper voor en na de Eerste Wereldoorlog

- 30 oktober: het Duitse uur wordt op de torenklokken ingevoerd. Onze tijd wordt dus gelijk gezet met de Duitse tijd, dus één uur later.
30 oktober: Jan Otten uit Poppel sneuvelt te Oostkerke
- Einde oktober hervat “het normale leven” zich.
- 4 november: de eerste grenswachters zijn Duitse Uhlanen en Jagers
- 11 november (deze datum is mogelijk verkeerd en zou misschien in september hebben plaatsgevonden) komen er bij het krieken van de dag twaalf Duitse cyclisten door Weelde-Dorp. Zij rijden verder tot aan de grens in Poppel en keren in de namiddag langs Weelde-Straat terug naar Turnhout.
- 13 november plunderen de Duitsers in onze dorpen de wijnkelders. In Weelde-Station wordt een treinwagon geladen met wijn leeggehaald. De dronken soldaten ontvoeren er een meisje.
- 13 november voeren de Duitsers het Paspoortenstel in. Jonge mannen mogen niet meer naar Nederland en er volgen veel huiszoekingen.
- 23 november wordt een Ravelse petroleumsmokkelaar door Nederlandse Grenswachten doodgeschoten

- December vragen de Duitsers bij de gemeentebesturen de militielijsten van 1914-1915-1916 op. Veel jongeren nemen de wijk naar Nederland en sommigen trekken verder langs Groot-Brittannië naar Frankrijk. Na een soldatenopleiding worden ze ingezet aan het front.
- De Buurtspoorwegen gaan wederom aan de slag. Om naar Antwerpen of Brussel te reizen heeft men een paspoort nodig en ondergaat men minstens 5 controles en fouilleringen. Reizen te voet gaat het gemakkelijkste. Wie met de fiets wil, heeft een speciaal paspoort nodig. Dit wordt echter met mondjasmaat verstrekt. Brieven worden heen en weer gesmokkeld tussen België en Nederland. De smokkelaars verdienen per brief 0,25 BEF (=afgerond €0.01) tot 1,00 BEF (=afgerond €0.03). Dagelijks worden er ongeveer 400 "Tilburgssche Couranten" gesmokkeld naar België. De Duitsers beginnen de opeisingen op te drijven. Bij reizen naar Nederland of terug moet men aan de grens zijn goud of zilver wisselen in (waardeloze) Duitse bankbiljetten.
- 19 december: Duitsers eisen van de Belgische Provincieraden een oorlogsschatting van 480 miljoen franken (=€11.90 miljoen) in twaalf-maandelijkse termijnen. Het aandeel van de provincie Antwerpen is 60 miljoen franken (=€1.49 miljoen). Als toegeving doen zij dan geen opeisingen meer. Ze willen wel voor deze vroeger opgeëiste zaken een eerlijke prijs betalen in de nieuwe Duitse gangbare munt waarvan de waarde twijfelachtig is.
- December: de alcoholverkoop wordt verboden en cafés moeten sluiten om 21.00 uur Duitse Tijd of Torentijd. Er ontstaat voedseltekort en hongersnood. De Amerikanen versturen graan tarwebloem. Paspoortenstelsel wordt strenger zodat een boer die naar zijn akker wil het juiste paspoort moet op zak hebben. Pasbureel verhuist van het stadhuis naar het Postkantoor op de Grote Markt te Turnhout. Dit kantoor is telefonisch verbonden met de grensposten. Brief- en krantensmokkel gaat onverminderd door. In Ravels-Weelde en Poppel zijn er bij de Duitse inval geen grote baldadigheden gebeurt. Kerstmis en Nieuwjaar wordt door de bezetters uitbundig gevierd. Zij voeren bij ons de kerstboomtraditie in. Er wordt nog tarwebrood ingevoerd vanuit Nederland. Einde 1914 worden er echter geen paspoorten meer uitgereikt om Nederlands brood op te halen. In Turnhout wordt er voor het broodtransport één persoon aangeduid. De burgemeester is voor hem verantwoordelijk mat andere woorden: hij is gijzelaar.

1915

- 1 januari: Belgische burgers moeten vanaf nu niet meer instaan voor de voeding van de Duitsers
- Vanaf nu wordt er op de tram door de Duitse soldaten 10 centiemmen (=€0.002 afgerond) extra geïnd.
- Gemeentebesturen worden bij sabotage van telefoonlijnen een boete opgelegd van 4000 Mark
- De buitengemeenten van Turnhout moeten rogge leveren die opgeslagen wordt in het Kasteel van Turnhout.
- 4 januari: De kogel is door de kerk. Jongens van de militieklassen 1914-1915-1916 moeten zich melden bij de Duitse overheid. Ongeveer 6400 van hen vluchten naar Nederland om het Belgische leger te dienen. De vluchtroute gaat meestal over Vlissingen(NL)-Folkestone (GB)-Calais (F) en onze jongens worden voor het grootste deel opgeleid in de kampen van Honfleur en Auvours bij Le Mans in Frankrijk.
- 19 en 20 januari wordt Engeland bestookt door Duitse Zeppelins
- 21 januari komen er te Turnhout nieuwe troepen uit Krefeld (D)
- 22 januari wordt Jan Frans Sapion gearresteerd en krijgsgevangen gezet in Duitsland wegens poging tot indiensttreding in het Belgische leger. Hij keert niet meer terug naar Ravels omdat hij later huwt in Duitsland.
- 31 januari vindt de allereerste gifgasaanval plaats aan het Oostfront.

Eerste maal dat er in een conflict gifgas wordt gebruikt. Dit was te Bolimov (Rusland).

- 9 februari worden de postdiensten hervat met Duitse Postzegels
- In de loop van februari stijgt het aantal vluchtelingen naar Nederland met de dag. Duitse spionnen mengen zich onder hen om jonge vrijwilligers te klissen. Arme haveloze gezinnen trachten om via Nederland in Engeland te geraken om daar werk te vinden en in hun levensonderhoud te voorzien.
De Duitsers worden gevaccineerd wegens Rode Koorts en Influenza (griep)
Ze eisen de notenbomen op om er geweerkolven van te maken.
De soldaten afkomstig uit Hagen (D) worden gewisseld voor Beierse.
- 9 februari: vanaf vandaag moet alle brievenpost ongeopend op de bus met een Duitse postzegel en het adres van de afzender. De Duitse censuur wil elke brief lezen om spionage te voorkomen.
- 12 februari wordt carnaval verboden.
- 25 februari wordt het verbod opgelegd om verder dan 6 kilometer van huis te gaan zonder Paspoort en Eenzelvigheidskaart. Deze twee zaken kan men enkel tegen betaling bekomen.
- Maart: het vluchtelingenaantal naar Nederland stijgt nog steeds. De hoeveelheid Duitse Grensbewakers wordt vertienvoudigd en kanaalcontrole te Ravels wordt verscherpt. De brieven- en krantensmokkel gaat nog steeds gewoon door. De Duitsers worden gefrusteerd.

Het volgende half jaar van “Den Grooten Oorlog” kan u verder lezen in het Tijdschrift nr. 77 van september 2015.

Ondertussen kan u in ons museum Het MAG, Dorp 64 te Poppel naar werkelijk exclusieve foto's komen kijken in onze grote tentoonstelling over De Eerste Wereldoorlog waarin we het plaatselijke leven belichten zowel vanuit Belgisch (Ravels) als Nederlands (Goirle) standpunt.

Zoals eerder gezegd in dit tijdschrift is de tentoonstelling open elke tweede zondag van mei, april, juni, juli en augustus telkens van 14.00 tot 17.00. U kan vanzelfsprekend ook een afspraak maken voor een groepsrondleiding via onze website: www.nicolaus-poppelijs.be of telefoneren naar: 0032 474 97 17 27.

Briljanten Bruiloft te Ravels in 1961 : Fotoreportage

In 1961 vierden Kobeke en Mieke Simons-Hapers hun Briljanten Huwelijksfeest. Gouden bruiloft hadden ze kort na de oorlog en werd in intieme kring gevierd evenals de Diamanten herdenking in 1956. Niettegenstaande het besloten karakter werd er toch goed en lang gefeest. De hele familie en buurt namen uitbundig deel.

Maar het Briljanten Huwelijksfeest werd een echte officiële viering met alles erop en eraan. Geniet maar van dit prachtig fotoalbum dat we mochten inkijken en aan u tonen met toestemming van mevrouw Vloemans-Moonen die we in tijdschrift nummer 73 van september 2014 hebben geïnterviewd. De reportagefotograaf was toen de heer Verelst uit Oude-God bij Morstel-Antwerpen.

Bij het opstellen en schrijven van deze reportage kwam ik erachter dat het Pdf-duiveltje mij in het interview met Maria Vloemans-Moonen tackelde. Vroeger kende men dit ventje als het zetduiveltje. Daarom voegen we de familiefoto's van Gouden en Diamanten huwelijk opnieuw toe met gecorrigeerde onderschriften.

Het briljanten paar wordt thuis “uitgehaald” in de Weteringstraat.
De foto geeft een zicht richting Grote Baan, Ravels.

Het briljanten paar 's morgens bij aanvang thuis.

De optocht naar de kerk wordt geopend door de ruitery van LRV (Landelijke Rijvereniging), schoolkinderen, fanfare, vrouwengilde en de stoet van automobielen met de feestelingen en familie. Deze foto's werden genomen op de Grote Baan en men kijkt richting Turnhout.

Delegatie LRV (Landelijke Ruitersvereniging)

Delegatie meisjesschool - Ravels

Fanfare "Nut en Vermaak" - Ravels

Vereniging KAV - Ravels (Katholieke Arbeidende Vrouwen, tegenwoordig Femma) of in de volksmond "De Vrouwengilde" gevolgd door KBG (Katholieke Bond Gepensioneerden).

In de Amerikaanse slee zitten Kobeke en Mieke.
Ze hadden geen geluk met het weder die dag, het was guur, nat en koud.

Aankomst bij de kerk waarvan ook een filmreportage gemaakt werd. Waar zou die film zijn?

Voorste rij v.l.n.r.: Segers of Zeegers,.....Van De Pol, Frans Van De Pol, Theresia Simons, Louis Simons.

V.l.n.r.: Theresia Simons, Louis Simons Jacobus Simons, Adriaan Vloemans met Marc Vloemans, Jan Simons, Mieke Simons-Hapers en Liza Janssens.

V.l.n.r.: Jan Simons, Adriaan Vloemans met Marc Vloemans, Krisje Simons, Maria Simons-Moonen, Liza Janssens, Z.E. zuster, Ria Simons, Marleen Vloemans en Agnes Simons.

De Heilige Mis werd voorgegaan door Pastoor Vermeiren.

Gust Schellekens was de ceremoniemeester van dienst en voorzitter van het feestcomitee.

Het Briljanten Paar ontvangt een bloemenhulde na de Heilige Mis en er wordt een erehaag gevormd door de kinderen Simons-Hapers.

Na de kerkelijke huldiging begeeft het gezelschap zich naar de huldiging in het gemeentehuis.

Warme ontvangst ten gemeentehuize door burgemeester Francis Tanghe.

Het paar wordt officieel gehuldigd na de toespraak van de burgervader.

Het glas wordt geheven op nog vele jaren samen.

Het Gulden Boek wordt getekend.

Louis Simons spreekt namens de familie.

Het Briljanten Paar verlaat het gemeentehuis.

Het officiële gedeelte zit erop en nu naar het feest!

Familiefoto Briljanten Bruiloft 1961 met bloemenhulde. Staande v.l.n.r.: Liza Janssen, Frans Van De Pol, Segers of Zeegers, Cornelis Van De Pol, Anna Van De Pol, voor Anna staat Leo Vloemans, Adriaan Vloemans, Agnes Simons,Van De Pol, Maria Vloemans-Moonen, voor Maria staat Ria Simons, mevr. Simons, Leo Vloemans, de Eerwaarde Zuster is een nicht van Mieke simons-Hapers, Marleen Vloemans, Liva Van De Pol. Zittend v.l.n.r.: Jan Simons, Theresia (Trees) Simons, Jacobus (Kobeke) Simons, Krisje Simons, Marc Vloemans, Mieke Simons-Hapers, Louis Simons.

Familiefoto Gouden Bruiloft in 1946. Staande v.l.n.r.: Frans Van De Pol, Adriaan Vloemans, Maria Vloemans-Moonen, Isidoor Moonen, Joanna Bartels, Jan Simons. Voorste rij staande en zittend v.l.n.r.: Anna Van De Pol, Theresia Simons met Liva Van De Pol op de schoot, Cornelis Van De Pol, Jacobus Simons, Marleen Vloemans, Maria Simons-Hapers, Louis Simons en André Simons.

Diamanten Huwelijksfeest in 1956. Staande v.l.n.r.: Liza Janssens, Frans Van De Pol, Marleen Vloemans,Van De Pol, Anna Van De Pol, Cornelis Van De Pol, Adriaan Vloemans, Maria Vloemans-Moonen, voor Maria staat Liva Van De Pol, Joanna Bartels en Robert Vloemans. Eerste rij zittend en staand v.l.n.r.: Jan Simons, Theresia Simons, Jacobus Simons, twee meisjes Simons of Van De Pol, Mieke Simons-Hapers, Leo Vloemans en Louis Simons.

**Heemkunde- en Erfgoedvereniging
Nicolaus Poppelius
vzw**

BESTUUR:

Voorzitter:	Luc Andries, Pastoor Coolsstraat 15, 2382 Poppel	0474 97 17 27
Ondervoorzitter:	Marc Van Gorp, Grote Baan 97 bus 7, 2380 Ravels	014 656905
Secretaris:	Rina van der Vloet, Mierdsedijk 70, 2382 Poppel	014 655588
Penningmeester:	Ries van der Linden, Tilburgseweg 75, 2382 Poppel	014 478066
Leden:	Ad Rens, Klein Goorbeek 2, 2382 Poppel	014 659958
	Andre Van Gils, Steenweg op Weelde 118, 2382 Poppel	014 656893
	Bas Van Haeren, Deenackers 1, 2381 Weelde	014 699126
	Mieke Van Hauteghem, Schatrijt 2, 2382 Poppel	014 687332
	Gaston Verhoeven, Steenweg op Weelde 94, 2382 Poppel	014 655554
	Magda Vloemans, Turnhoutseweg 2, 2381 Weelde	014 655156
	Marinus Willems, Weeldestraat 154, 2381 Weelde	014 655728

REDACTIEADRES:

Bas Van Haeren, Deenackers 1, 2381 Weelde, 014 699126

bas.van.haeren@skynet.be

Voor informatie in verband met de inhoud van dit tijdschrift,

de vormgeving of verschenen teksten kunt u steeds terecht op het redactieadres.

Wenst u een tekst of een idee voor publicatie aan te bieden, dan kunt u dit ook doen via een bestuurslid.

(Iedere auteur is verantwoordelijk voor de ingestuurde werken.)

CONTACTGEGEVENS:

Adres: Heemkunde- en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius vzw, Dorp 64, 2382 Ravels-Poppel

Bankrelatie:

Rekeningnummer: 733-3522204-67

IBAN: BE93 7333 5222 0467

BIC code: KREDBEBB

Museum Aan de Grens in 't Kaske, Dorp 64 te 2382 Poppel,
is open elke tweede zondag van de maand van 14u. tot 17 uur.

In december, januari en februari is het museum gesloten.

Wel zijn er in deze wintermaanden bezoeken mogelijk op afspraak.

Groepsbezoeken kunnen aangevraagd worden via het reserveringsformulier
dat u kunt vinden op onze website.

Aanvragen kunnen natuurlijk ook gedaan worden per brief (zie hierboven voor het adres).

Archief- en Documentatiecentrum: Bredaseweg 46, 2381 Weelde-Station.

Te bezoeken na afspraak: voorzitter@nicolaus-poppelius.be

Website: <http://nicolaus-poppelius.be>

Facebook: www.facebook.com/NicolausPoppelius

Onze gesneuvelden

Bayens Louis 30 jaar, gesneuveld te Emblem
 Claessens Pierre 23 jaar, gesneuveld te Kaaskerke
 Kerstens Emiel 24 jaar, overleden hospitaal Calais (F)
 Mertens Willem 25 jaar, gesneuveld te Steenstraete
 Meuris Pierre 23 jaar, overleden te De Panne
 Nuyts Joseph 21 jaar, gesneuveld te Steenstraete
 Otten Jan 26 jaar, gesneuveld te Oostkerke
 Pijnenborg Adriaan 39 jaar, gesneuveld te Adinkerke
 Poppellers Charles 28 jaar, gesneuveld te Calais
 Schrijvers Eduard 34 jaar, overleden te Lier
 Timmermans Petrus 37 jaar, overleden te Hannover (D)

Vaes Pierre 31 jaar, gesneuveld te Ieper
 Van Akeren Jan 21 jaar, gesneuveld te Koningshooikt
 Van De Laere Emiel 26 jaar, gesneuveld te Loncin
 Van Gompel Petrus 25 jaar, gesneuveld te Sint-Jacobskapelle
 Van Hees Jean 35 jaar, gesneuveld te Calais
 Van Loon Louis 29 jaar, overleden te Boninne
 Van Velthoven Cornelis 29 jaar, gesneuveld te Pervijze
 Verbeek Adriaan 26 jaar, gesneuveld te Bunsbeek
 Verhoeven Jan 24 jaar, gesneuveld te Vinkem
 Wijgerde Petrus 32 jaar, gesneuveld te Adinkerke
 Willemsen Carolus 33 jaar, overleden te Tilburg

2014-18
 Ravels

